

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 259/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Rudolfom Suranom, Osloboditeľská 26, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Pezinok č. k. 10 C 102/2015-505 z 13. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 102/2015-505 z 13. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že právoplatným rozsudkom okresného súdu č. k. 10 C 102/2015-393 z 19. apríla 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 5/2019-467 z 21. mája 2019 bola žaloba proti sťažovateľovi ako žalovanému zamietnutá a sťažovateľovi bol priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Po tom, čo bol sťažovateľ vo veci samej úspešný, okresný súd uznesením č. k. 10 C 102/2015-488 z 22. augusta 2019 rozhodol o povinnosti žalobkyne uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 1 310,99 €. Proti tomuto uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal nepriznanie trov konania za jeho porady s advokátom, a tiež za podania, obsahom ktorých bol právny rozbor veci a vyčíslenie trov konania. Sudca okresného súdu napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol.

3. Okresný súd v rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia vyjadril súhlas s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka, ktoré považoval za správne a dostatočne odôvodnené. Poukázal na to, že v zmysle § 251 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) sa pri rozhodovaní o trovách konania skúma preukázateľnosť, odôvodnenosť a účelnosť vynaložených výdavkov. Vyšší súdny úradník, postupujúc v zmysle uvedeného, vyhodnotil, že odmena za porady, ktorá nebola sťažovateľovi priznaná, nebola účelne vynaloženými výdavkami. K rovnakému záveru dospel, aj pokiaľ išlo o odmenu za dve podania, ktorými sa právny zástupca sťažovateľa pokúsil umelo navýšiť trovy konania. Napokon okresný súd nevyhodnotil podanie, ktorým si sťažovateľ vyčísлил trovy konania, ako také, ktoré je úkonom týkajúcim sa veci samej, a uplatnená náhrada trov konania mu z rovnakého dôvodu nepatrí ani za spísanie sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, ani za poradu s advokátom, ktorá sa týkala tejto sťažnosti.

4. V rámci ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že okresný súd napadnutým uznesením porušil jeho práva, pretože mu nielenže nepriznal náhradu trov v spravodlivej výške, ale toto rozhodnutie riadne neodôvodnil a konal tak v rozpore s rozhodovacou činnosťou ústavného súdu, z ktorého rozhodnutí cituje (napr. IV. ÚS 348/2011, I. ÚS 119/2012). Napadnuté uznesenie obsahuje podľa jeho názoru len formálne zdôvodnenie, bez uvedenia konkrétnych argumentov. Sťažovateľ sa nemôže ubrániť pocitu, že *„pri rozhodovaní súdu zohrala úlohu jeho nevôľa na margo slušnej urgencye, aby VSÚ po 2 mesiacoch postúpil sťažnosť sudcovi. Taktiež fakt, že proti rozhodnutiu o sťažnosti nie je možné podať odvolanie ... a fakt blízkeho pracovného vzťahu sudcu a jeho VSÚ na tom istom súde, ktorý rozhodoval vo veci bez povinnosti postúpiť ju na vyšší súd. Vytvárajú pre oba subjekty pohodlnú a bezpečnú pozíciu pre možnú svojvôľu.“*

5. Sťažovateľ s napadnutým uznesením nesúhlasí najmä preto, že okresný súd mu nepriznal náhradu trov konania za jednotlivé úkony právnej pomoci, konkrétne za porady uskutočnené s advokátom 20. januára 2016, 16. februára 2016, 4. novembra 2016 a 8. marca 2017, ktorých obsah podrobnejšie popisuje, ako aj za podania z 27. apríla 2018 a 29. júla 2019, ktoré sa týkali vyčíslenia trov konania. Záver okresného súdu o tom, že na úkony týkajúce sa vyčíslenia trov konania sa nevzťahuje § 13a ods. 5 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“), podrobuje kritike, tvrdiac, že tento odsek *„odkazuje na odsek 2 kde sa píše aj o ÚPP (úkon právnej pomoci, pozn.) v prípade že nejde o vec samu – písm. b/“*. V zmysle § 13 ods. 5 vyhlášky za úkony právnej služby, ktoré nie sú uvedené v odsekoch 1 a 2, patrí odmena ako za úkony, ktoré sú im svojou povahou a účelom najbližšie. Pokiaľ je predžalobná výzva ako úkon, ktorý sa netýka veci samej, úkonom, za ktorý prináleží advokátovi odmena, potom takýmto úkonom musí byť podľa názoru sťažovateľa i podanie s vyčíslením trov konania, a preto mu patrila náhrada trov konania aj za tieto úkony.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd vyslovil, že uznesením okresného súdu boli porušené jeho v záhlaví označené práva, napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

13.1 Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, pretože napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdzujúce rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania mu bez dostatočného odôvodnenia nepriznalo odmenu za niektoré z ním uplatnených úkonov právnej služby, a preto podľa jeho názoru vykazuje znaky svojvôle.

15. Sťažnostné námietky smerujú proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania. V nadväznosti na to považuje ústavný súd za žiaduce poukázať v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008,

III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novejšej judikatúry pozri, III. ÚS 596/2015, II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, III. ÚS 109/2017).

16. O takú situáciu však vo veci sťažovateľa nešlo. K tomuto záveru dospel ústavný súd po tom, čo preskúmal obsah napadnutého uznesenia okresného súdu nadväzujúceho na rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka, a overil opodstatnenosť jeho námietky o svojvoľnosti a arbitrárnosti napadnutého uznesenia vznesenej sťažovateľom.

17. Vyšší súdny úradník k nepriznaniu odmeny za jednotlivé porady sťažovateľa s advokátom uviedol, že neboli účelné a hospodárne. Vysvetlil, že „zo zápisu nevyplýva čoho sa mala týkať porada dňa 20.01.2016 aj vzhľadom na skutočnosť, že pojednávanie, na ktoré sa mali s advokátom pripravovať, a ktoré sa uskutočnilo v ten deň bolo odročené. Žalovaný sa mal stretnúť s advokátom na porade dňa 16.02.2016 v súvislosti s podpisom a vysvetlením písomného podania zo dňa 17.02.2016, avšak toto podanie podpísal len advokát. Zároveň nie je zrejmé čo malo byť predmetom prípravy na pojednávanie, ktoré sa malo konať dňa 06.05.2016. Porada dňa 04.11.2016 sa podľa zápisu o poradách začala 45 minút a skončila 5 minút pred začiatkom pojednávania, pričom súd konštatuje, že prípadná spoločná cesta advokáta a žalovaného na pojednávanie alebo porada v priestoroch súdu pred pojednávaním nie je účelne vynaloženou poradou advokáta a klienta. Podľa zápisu o poradách vyplýva, že porada konaná dňa 08.03.2017 sa taktiež konala tesne pred konaním pojednávania, pričom žalovaný uviedol, že sa porada uskutočnila v súvislosti s kladením mnohých otázok žalobkyni. Súd preskúmal zápisnicu z pojednávania, pričom mu z nej nevyplývali žiadne otázky, ktoré právny zástupca žalovaného pokladal žalobkyni, ktoré mu neboli alebo nemohli byť známe zo súdneho spisu alebo z dovtedajšieho priebehu konania.“.

18. Nepriзнание náhrady trov právneho zastúpenia za podania právneho zástupcu sťažovateľa vyšší súdny úradník odôvodnil tým, že nešlo o podania vo veci samej. Podľa jeho zistení „*druhý právny rozbor ... žalovaný podal na súd v rovnaký deň ako iné podanie, za ktoré mu súd priznal náhradu trov, čím neúčelne navýšil trovy konania. Žalovaný sa v rámci tohto podania nevyjadruje k veci, ale ide o podanie plné hodnotiacich úsudkov a názorov na povahu žalobkyne, ktoré nijako neprospelo rozhodovaniu vo veci samej. Vyjadrenie po poslednom pojednávaní doručené súdu dňa 27.04.2018, ktorého súčasťou bolo vyúčtovanie trov a zápis o poradách nie je podaním vo veci samej, keďže na predchádzajúcom pojednávaní bol vyhlásený rozsudok a súd na toto vyjadrenie ani nemohol prihliadať, keďže dokazovanie bolo skončené pred podaním tohto vyjadrenia. Súd konštatuje, že vyčíslenie trov konania doručené dňa 29.07.2019 nie je podaním týkajúce sa veci samej podľa § 13a ods. 1 písm. c) Vyhlášky, pričom nie je možné aplikovať ani § 13a ods. 5 Vyhlášky, keďže toto podanie svojím účelom nesmeruje k meritu veci. ...“.*

19. S týmito závermi sa okresný súd v napadnutom rozhodnutí stotožnil a zároveň sa vyjadril i k námietkam predostretým sťažovateľom v podanej sťažnosti. Ústavný súd nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia okresného súdu nadväzujúceho na rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

20. Okresný súd, aplikujúc a riadne interpretujúc príslušné zákonné ustanovenia Civilného sporového poriadku, ako aj ustanovenia vyhlášky osobitne v bode 7 a 8 napadnutého rozhodnutia, dostatočne jasne, relevantne a pomerne vyčerpávajúco vysvetlil svoj postoj k priznanej výške trov konania. Mal pritom na zreteli, že účelnosť vynaložených nákladov je podmienkou priznania trov, pretože v zmysle § 251 CSP platí, že ide o výdavky potrebné na uplatňovanie či bránenie práv strany sporu. Všeobecnému súdu prináleží hodnotiť ako kritérium pre ich priznanie ich účelnosť, resp. nevyhnutnosť. Táto otázka je vecou úvahy (diskrécie) súdu, ktorá však musí byť vždy primerane odôvodnená. Z napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich ním prijaté rozhodnutie. Okresný súd na zdôvodnenie svojho záveru o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa a potvrdení správnosti rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka o neprižnaní náhrady trov konania za zvyšné uplatnené úkony právnej

služby uviedol, že posudzoval účelnosť každého jedného úkonu právnej služby a skúmal aj to, či jednotlivé podania právneho zástupcu sťažovateľa obsahujú procesne významné skutočnosti vzťahujúce sa k predmetu konania. Nadväzne jasne uviedol dôvody nepriznania náhrady trov konania vo vzťahu ku každému úkonu právnej služby osobitne. Podľa názoru ústavného súdu okresný súd v rámci rozhodovania o nepriznaní náhrady trov konania za porady s klientom a špecifikované podania uplatnil zákonom daný priestor pre uváženie účelnosti trov konania a tieto svoje úvahy primeraným spôsobom odôvodnil vrátane zdôvodnenia (ne)aplikovateľnosti § 13a ods. 5 vyhlášky. Tvrdenia sťažovateľa o tom, že na rozhodnutie okresného súdu mala negatívny vplyv jeho urgencia či blízky vzťah vyššieho súdneho úradníka k sudcovi okresného súdu, sú irelevantné a bez uvedenia akéhokoľvek konkrétneho dôkazu ich možno vyhodnotiť len ako subjektívny pocit sťažovateľa.

21. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ústavnej sťažnosti popisoval obsah jednotlivých porád a podaní, čím sa snažil preukázať, že i za tieto úkony právnej služby mu v dôsledku ich účelnosti patrí odmena, ústavný súd uvádza, že dôvodnosť nepriznania náhrady trov konania za jednotlivé úkony právnej služby mu neprislúcha hodnotiť, pretože rozhodovanie o trovách konania patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov. Ako už bolo načrtnuté, právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom.

22. K tomu ústavný súd dodáva, že nepriznanie náhrady trov konania podľa predstáv sťažovateľa, teda nie úplne v takej výške, ako ich vyčíslil vo svojom návrhu, nezakladá nezákonnosť rozhodnutia, tobôž jeho neústavnosť, ak k takému záveru dospel konajúci súd po dôslednom vyhodnotení jednotlivých úkonov, ktoré následne nachádzajú svoje vyjadrenie v odôvodnení rozhodnutia, čo bol aj tento prípad. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o „neudržateľnosti“ či arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

23. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu

(resp. právo na spravodlivý proces) stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok.

24. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu z ústavnoprávneho hľadiska nepredstavuje také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že by bolo spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, t. j. teda i do práv sťažovateľa, ani nevykazuje také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

25. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu

